

Integraal veiligheidsbeleid 2019-2022

**VEILIGHEID?
SAMEN DOEN!**

Colofon

Uitgave

Namens de Gemeenten Boxtel, Haaren, Heusden, Meierijstad, Sint-Michielsgestel en Vught en de partners in de Driehoek Basisteam Meerij

Opsteller:

Annemieke Vos – Adviseur Integrale Veiligheid gemeente Meierijstad
Ingrid Eerden – Adviseur openbare orde en veiligheid MijnGemeenteDichtbij
Jonneke Nijman, Adviseur Openbaar Ministerie
Piet Kouwenhoven – Adviseur Politie

Datum

April 2018

Bronnen

Voor deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens aangeleverd door de gemeente, de politie, het Openbaar Ministerie, het RIEC Oost-Brabant. Tevens is gebruik gemaakt van het Veiligheidsbeleid 2018-2021 van de gemeente Eindhoven.

Voorwoord

Vaak gaat het bij veiligheid om criminaliteit van alle dag waar elke inwoner mee te maken kan krijgen zoals: fietsendiefstal, woninginbraak, zakkenrollen, geweldpleging, overvallen. Maar op het gebied van ondermijning krijgen we steeds vaker te maken met grootstedelijke problematieken. En dat is niet goed, niet voor onze inwoners en samenleving, maar ook niet voor ons imago. Voorop staat dat veiligheid een basisvoorwaarde is voor een aantrekkelijke gemeente en voor een goede economische en sociale ontwikkeling. De gemeente moet niet alleen veilig zijn, de inwoners moeten zich ook veilig voelen. Een veilige gemeente is de basis om te kunnen wonen, werken en leven.

De zorg voor veiligheid is een kerntaak van de gemeente. Die verantwoordelijkheid dragen we samen met vele partners. Denk bijvoorbeeld aan het Openbaar Ministerie, Politie, de Veiligheidsregio, het RIEC (Regionaal Informatie en Expertisecentrum), de Taskforce Brabant Zeeland, de welzijnspartners, het Zorg en Veiligheidshuis, Veilig Thuis, scholen, woningcorporaties, en de reclassering. Uit maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe opdrachten en verantwoordelijkheden van gemeenten, de sterk toegenomen complexiteit van zorgvragen blijkt dat de link en samenwerking tussen veiligheid en het sociaal domein steeds belangrijker wordt. Dit is een uitgebreid netwerk, waarin allerlei verschillende disciplines samenkomen. Het is de weerslag van onze complexe samenleving. Want veiligheid hangt samen met sociale, persoonlijke en economische omstandigheden en met juridische struikelblokken.

Al die domeinen hebben eigen spelers die daarin hun rol hebben. Die rollen worden vaak vervuld in de buurten, wijken en kernen waar we wonen. En waar veel van de organisaties die staan genoemd actief zijn. Belangrijke schakel in dit nieuwe veiligheidsbeleid wordt dan ook het programma leefbaarheid. We sluiten met onze zorg voor veiligheid aan op bestaande structuren die we als gemeente met die partners hebben opgebouwd. Op die manier wordt veiligheid een sterker verankerd onderwerp. Dat is goed voor de preventie en dat is goed voor het veiligheidsgevoel.

Alleen op deze manier kunnen we tot een doeltreffende uitvoering komen van ons veiligheidsbeleid. De gemeente als regisseur, in afstemming en samenwerking met de partners. De aanpak is daarbij zoveel mogelijk gericht op preventie, maar we schuwen de repressie niet: voorkomen waar dat kan, hard ingrijpen waar dat nodig is. Maar ook hulp bieden aan degenen die op het juiste spoor willen komen en blijven. Samen werken we op deze manier aan een veilig Vught.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
I Inleiding	5
Reikwijdte	5
Trends en ontwikkelingen.....	6
II Missie, algemene doelen en uitgangspunten.....	7
Missie en algemene doelen.....	7
Uitgangspunten	7
III De strategische thema's en prioriteiten voor de periode 2019 - 2022	9
Betekenis van prioriteren.....	9
Strategische thema's.....	9
Monitoring van het veiligheidsbeleid en het meten van effecten	9
Strategisch thema 1: Ondernijning / georganiseerde criminaliteit.....	11
Programma bestuurlijke weerbaarheid	13
Strategisch thema 2: Verbinding tussen zorg en Veiligheid.....	14
➤ Verwarde personen.....	14
➤ Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit.....	16
➤ Mensenhandel en arbeidsuitbuiting	18
➤ Radicalisering en polarisatie	20
Strategisch thema 3: High impact Crimes (HIC): woninginbraken, overvallen en straatroven.	22
Strategisch thema 4: Informatieveiligheid (informatiepositie, Intelligence)	24
IV Communicatie	27
V Financiën.....	28
VI Samenvatting	29

I Inleiding

In dit beleidskader voor de periode 2019 -2022, staan de algemene strategische doelen die de gemeente, in deze periode, op gebied van veiligheid nastreeft en de prioriteiten die daarbij worden gesteld. Dit algemene kader vormt de basis voor de uitvoering, de veiligheidsaanpak, voor de komende vier jaar. De invulling van het kader wordt per prioriteit nader worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Hierin wordt de aanpak geconcretiseerd. De uitvoering van het veiligheidsbeleid zal uiteraard ook worden gemonitord.

Het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2019-2022 is tot stand gekomen op basis van veiligheidsanalyses. Daarbij is gebruik gemaakt van informatie zoals criminaliteitscijfers van politie en Openbaar Ministerie (OM), de landelijke Veiligheidsmonitor en gegevens van het RIEC.

Dit beleidsplan heeft een looptijd van vier jaar. Veiligheidsproblemen zijn echter niet altijd voorspelbaar. Er kunnen zich problemen voordoen, die niet voorzienbaar zijn en die niet zijn vastgelegd in dit meerjarenbeleidskader. Maar die wel zo urgent zijn dat ze direct moeten worden aangepakt en spelen op lokaal niveau of op het niveau van de zes gemeenten binnen het basisteam Meierij. Hierover worden in het driehoeksoverleg tussen de burgemeesters, de officier van justitie en de teamchef van de politie, separate afspraken gemaakt. Wanneer het noodzakelijk is om af te wijken van dit beleidskader, dan wordt dit aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit geldt ook indien er aanleiding is tot het bijstellen van de veiligheidsprioriteiten, bijvoorbeeld naar aanleiding van de monitoring. Bij de uitvoering van het integrale veiligheidsbeleid worden nadrukkelijk bewoners, ondernemers, organisaties, instellingen en (keten)partners betrokken.

Het IVB vormt input voor het Regionaal Beleidsplan van de Regionale Eenheid Oost-Brabant. Dit eveneens vierjaarlijkse beleid geeft richting aan de politiesterkteverdeling, thematisch en geografisch. Het Regionaal Beleidsplan wordt opgebouwd vanuit de 38 lokale Integrale veiligheidsplannen binnen de eenheid, OM-speerpunten en de landelijke veiligheidsagenda.

Reikwijdte

Het gemeentelijke veiligheidsterrein kent een sociaal en een fysiek deel. Het sociale deel betreft, in algemene zin, de veiligheid rond sociale (intermenselijke) relaties en activiteiten. In die zin is er een directe relatie met de beleidsterreinen binnen het sociaal domein bijvoorbeeld op het terrein van jeugd en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De samenwerking met het sociaal domein is nodig voor preventie, vroegsignalering en begeleiding en ondersteuning van kwetsbare mensen op gebied van (gezondheids-)zorg, jeugd, welzijn, onderwijs. Hiermee proberen we risico's op veiligheidsproblemen voor henzelf en hun omgeving te voorkomen. In dit plan komt deze relatie expliciet naar voren bij de thema's inbraken, en als onderdeel van zorg en veiligheid als het gaat om verwarde personen, jeugdoverlast, mensenhandel en radicalisering.

Fysieke veiligheid betreft de zorg voor bijvoorbeeld verkeersveiligheid, brandveiligheid en externe veiligheid (dit laatste betreft bijvoorbeeld de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen).

Het Integrale Veiligheidsbeleid 2019-2022 heeft met name betrekking op de sociale veiligheid. Fysieke veiligheid valt buiten de scope van dit beleidskader. Voor onderwerpen die vallen onder de fysieke veiligheid wordt verwezen naar specifiek voor deze gebieden ontwikkeld beleid zoals bij verkeer, externe veiligheid of door de Veiligheidsregio Brabant-Noord en de Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN).

Trends en ontwikkelingen.

Bij het tot stand komen van dit beleidskader heeft een analyse van trends en ontwikkelingen plaatsgevonden. Hierbij zijn de navolgende trends en ontwikkelingen gesignaleerd.

- ✓ De ingrijpende, geregistreerde criminaliteit voor burgers (straatrovers, woninginbraken, overvallen) neemt af.
- ✓ De minder zichtbare criminaliteit (cybercriminaliteit, fraude, oplichting, ondermijning) neemt toe.
- ✓ Cybersecurity (ook bij de overheid) houdt geen gelijke tred met de cybercriminaliteit.
- ✓ Betrokkenheid van burgers bij veiligheid is van belang om veiligheid te vergroten en om onveiligheidsgevoelens te verminderen.
- ✓ Nieuwe technologische mogelijkheden maken keuzes noodzakelijk op het gebied van privacy, bescherming burgers, vertrouwen, gebruik en toegang tot data.
- ✓ Big data (intelligence). Door technologische ontwikkelingen zijn er steeds meer data beschikbaar die binnen het veiligheidsdomein ingezet kunnen worden. Gemeenten zijn zich steeds meer bewust van de hoeveelheid data waarover zij (kunnen) beschikken en zoeken naar mogelijkheden om deze te benutten.
- ✓ Onderwerpen die de komende jaren in Nederland de aandacht vragen van gemeenten zijn: ondermijning, (gereguleerde) hennepcultuur, radicalisering, kwetsbare groepen.
- ✓ Meerwaarde van de samenwerking met het sociaal domein op het gebied van preventie, vroegsignalering en begeleiding en ondersteuning van kwetsbare groepen.

Een trend die we in het kader van het thema informatieveiligheid hier uitlichten is cybercrime. Criminaliteit op internet is een risico dat in opmars is. Het gaat bijvoorbeeld om digitale oplichting (phishing), het via internet seksueel benaderen van minderjarigen (grooming), digitaal verspreiden van kinderporno, haat zaaien en aanzetten tot terrorisme, identiteitsfraude en hacken. In een tijd waar steeds meer zaken worden gedigitaliseerd en steeds meer mensen toegang hebben tot internet, worden mensen en organisaties kwetsbaar. Daarmee hangen grote risico's samen voor de persoonlijke, lokale en nationale veiligheid. De bestrijding van grootschalige cybercrime waarbij het internet wordt gebruikt om criminaliteit te plegen is geen taak voor de gemeente. Het is wel de rol van de gemeente om cybercrime op te nemen in het beveiligingsbeleid van de eigen organisatie en om ontwikkelingen scherp in de gaten te houden. Daar waar de virtuele wereld het verlengstuk is van de openbare ruimte moeten we onze aanpak ook richten op die virtuele aspecten. Hier valt te denken aan Instagram of Snapchat als digitale ontmoetingsplaatsen voor jongeren, als aanvulling op de fysieke hangplekken in de openbare ruimte. Vanuit de gedachte van één smart overheid binnen de Taskforce Brabant Zeeland worden de ervaringen op dit gebied nadrukkelijk meegenomen bij de uitvoering van dit beleidskader.

Daarnaast moeten we nadrukkelijk aandacht houden voor die mensen, die niet mee kunnen in de ontwikkelingen. Het tempo wordt niet door iedereen bijgebeeld. Het is een van de taken van de gemeente om ervoor te zorgen dat mensen mee kunnen blijven doen. Ook vanuit het oogpunt van veiligheid.

Bij de uitwerking van het Integraal veiligheidsbeleid is zo veel mogelijk met deze trends en ontwikkelingen rekening gehouden. Ook in de uitvoeringsfase worden deze trends en ontwikkelingen verder vertaald naar de lokale veiligheidsaanpak.

II Missie, algemene doelen en uitgangspunten

Missie en algemene doelen

Onze missie is een aantrekkelijke gemeente zijn, waar inwoners en bezoekers zich welkom, thuis en veilig voelen. Een gemeente met minder overlast en criminaliteit. Een aanpak met balans tussen preventie, zorg en repressie. Met betrokkenheid en inzet van onze partners en de inwoners. Een gemeente die in staat is om de hedendaagse veiligheidsproblematiek het hoofd te kunnen bieden.

De algemene doelen voor de periode 2019-2022 zijn:

- ✓ Een afname van criminaliteit.
- ✓ Toename van veiligheidsgevoelens.
- ✓ Voorkomen en bestrijden van incidenten en verstoringen van de openbare orde.
- ✓ Verankeren van de veiligheid in de kernen, wijken en buurten.
- ✓ Inzet van maatregelen en formatie op basis van het systematisch verzamelen van informatie en het integraal analyseren van de problematiek (intelligence).

Uiteindelijke doelstelling is een integrale aanpak op basis van gedeelde en gedragen prioriteiten. Met daartoe een toespitst, op maatschappelijk effect gericht, uitvoeringsplan gecombineerd met een gedegen monitoringsystematiek, met voldoende ruimte om zo nodig tijdig te kunnen bijsturen. Dit moet zorgen voor koersvastheid en integrale aansturing op de prioriteiten. Dit vraagt tegelijkertijd om flexibiliteit. De veiligheidsthema's zullen zich immers niet in alle wijken, buurten of kernen dezelfde mate voordoen. Ook moeten we kunnen inspringen op acute veiligheidsproblemen.

Uitgangspunten

Bij de vertaling van dit beleidskader worden onderstaande uitgangspunten in acht genomen.

- **Eén IVB met meerdere gemeenten**
Binnen het basisteam 'de Meierij' wordt op het gebied van veiligheid nauw samengewerkt met de zes gemeenten uit dit basisteam: Boxtel, Haaren, Heusden, Meierijstad, Sint-Michielsgestel en Vught. Zo ook bij het opstellen van het Integraal Veiligheidsbeleid. Deze variant op het lokale, 'traditionele' Integrale Veiligheidsplan (IVP) heeft voordelen:
 - de deelnemende gemeenten hebben dezelfde visie op en aanpak van belangrijke veiligheidsthema's en kunnen elkaar goed versterken;
 - de gemeenten kunnen gemakkelijker taken/thema's verdelen;
 - de aansturing van de politie is meer robuust - er is immers één bestuurlijk geluid.
- **Informatie gestuurd werken**
De kern van informatie gestuurd werken is: het in kaart brengen en analyseren van gebeurtenissen, signalen en trends en het in beeld brengen van risico's en ondermijnend en crimineel gedrag als basis voor het signaleren van ontwikkelingen en het nemen van maatregelen.

Doel is deze beleidsperiode te komen tot een integraal en vanuit de verschillende disciplines tot stand gebracht afwegingskader (aan de hand van de beschikbare informatie), op basis waarvan -in afstemming met de andere domeinen- kan worden bepaald op welk niveau maatregelen en capaciteit moet worden ingezet, inclusief criteria voor op- en afschaling van de inzet van mensen en maatregelen. Aan de hand van de informatie kan de continue cyclus van planning, uitvoering, controleren en bijstellen op gang worden gebracht. Uiteraard zal nauwe aansluiting en samenwerking plaatsvinden met de verschillende onderdelen binnen de gemeente die zich bezighouden met data, informatievoorziening alsmede de politie, de Taskforce Brabant Zeeland en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC).

Privacy is een cruciaal en continu aandachtspunt bij informatie gestuurd werken. De regels zoals vastgelegd in de wettelijke voorschriften vormen de leidraad. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de Wet Politiegegevens, de Wet bescherming persoonsgegevens (tot 25 mei 2018) en de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG). De privacywetgeving zoals opgenomen in de AVG, is vanaf 25 mei 2018 van toepassing voor de gehele Europese Unie. Daarnaast hebben alle overheidsinstanties, die gebruik maken van persoonsgegevens, de wettelijke plicht om daar zo zorgvuldig mogelijk mee om te gaan.

- **Balans tussen preventie, zorg en repressie; verbinding tussen zorg en veiligheid**

In onze aanpak streven we naar de juiste balans tussen repressie, zorg en preventie. Voorkomen waar dat kan. Problemen aanpakken door er op tijd bij te zijn. Hard ingrijpen als de situatie daar om vraagt: indien zaken uit de hand lopen, of dreigen te lopen. Het bieden van hulp op de plaatsen en tijdstippen waar dat nodig is, door het verbinden van zorg en veiligheid.

We streven naar een optimaal effect door een goed afgestemde toepassing van bestuurlijke en strafrechtelijke interventies in combinatie met een pakket maatregelen gericht op (na)zorg en preventie.

De mix van preventie, zorg en repressie, gecombineerd met een informatie gestuurde, gebiedsgerichte integrale benadering moet leiden tot een effectieve probleemgerichte aanpak.

In de zoektocht naar een goede balans tussen repressie, zorg en preventie, speelt de positie van handhaving een belangrijke rol. Veiligheid en handhaving gaan we daarom nadrukkelijker verbinden.

Waar de veiligheid in het geding is of sprake is van een gevaarlijke situatie, is het noodzakelijk met gezag te corrigeren, wat vaak neerkomt op handhaven door het toepassen van juridische middelen, zoals een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang. In de situaties waar de leefbaarheid onder druk komt, betrekken we onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk bij de acties en kijken we of het mogelijk is om andere middelen ter bevordering van het naleven van regels in te zetten, zoals het aanspreken van inwoners op hun gedrag. In deze context wordt het toepassen van juridische middelen als een uiterst middel gebruikt. We proberen partijen bij elkaar te brengen en stimuleren initiatieven van onze inwoners en ondernemers.

In de gemeente Vught zijn in 2015 wijkteams gevormd binnen, waar uitvoering wordt gegeven aan de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet. Ook binnen het ruimtelijk domein wordt reeds geruime tijd gebiedsgericht gewerkt. Daarnaast kennen wij buurtadviseurs, die gericht aan de slag zijn in een kern, buurt of wijk.

Op het snijvlak van zorg en veiligheid, waar bijvoorbeeld mensen met verward gedrag voor overlast in de buurt zorgen, maken de zorg- en veiligheidspartners gebruik van de Wijk GGD'ers, die onder regie van de gemeente vallen.

III De strategische thema's en prioriteiten voor de periode 2019 - 2022

Betekenis van prioriteren

De definitie van prioriteiten stellen is: voorrang verlenen aan. Door te prioriteren wordt focus aangebracht. Zonder het stellen van duidelijke prioriteiten bestaat het risico dat alles moet en vaak ook nog gelijktijdig. Gevolg: het is te veel, te groots en er worden onvoldoende resultaten geboekt. Prioriteren is 'de juiste dingen op het juiste moment doen'.

Het stellen van prioriteiten wil overigens niet zeggen dat de niet geprioriteerde onderwerpen worden genegeerd: ze krijgen alleen geen extra aandacht de komende jaren. Deze thema's behoeven nu geen bijzondere doorontwikkeling of intensivering. Voor deze onderwerpen wordt het bestaande basisniveau gehandhaafd (*going concern*).

Met het stellen van de prioriteiten blijft voldoende ruimte beschikbaar om flexibel in te kunnen spelen op actuele problemen of urgente situaties, die zich in het veiligheidsdomein kunnen voordoen.

Strategische thema's

De onderwerpen die we in dit kader als zwaartepunt benoemen zijn de strategische thema's die we voor de komende jaren cruciaal vinden en waar we daarom extra aandacht aan besteden in beleid en aanpak. De keuze voor deze prioriteiten is gebaseerd op analyses, afspraken binnen de basisteam driehoek. Het gaat om de navolgende strategische thema's op het niveau van het basisteam De Meerij:

1. Ondernijning/georganiseerde criminaliteit.
2. Verbinding zorg en veiligheid: specifiek aandacht voor kwetsbare groepen zoals personen met verward gedrag, jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit, mensenhandel/arbeidsuitbuiting en polarisatie/radicalisering.
3. High Impact Crimes (HIC): woninginbraken, overvallen, straatroven.
4. Informatieveiligheid.

Monitoring van het veiligheidsbeleid en het meten van effecten

Een gedegen en systematische monitoring van de uitvoering is cruciaal. Alleen op deze manier ontstaat er immers voldoende zicht op de mate waarin de doelen en ambities worden gerealiseerd, kan er worden gestuurd op de voortgang en kunnen tijdig maatregelen tot bijsturing worden genomen. Het informatie gestuurd werken maakt hier een belangrijk onderdeel van uit.

Samen met de politie, het RIEC, het Veiligheidshuis en de andere ketenpartners, zorgen we voor actuele informatie over de veiligheidsproblematiek (veiligheidsbeeld), analyses van achterliggende oorzaken en onderliggende patronen.

Een frequente analyse en duiding ten behoeve van de verschillende gemeentelijke programma's en de samenhang daartussen, moet zorgen voor een resultaatgerichte aanpak, voldoende samenhang en de mogelijkheid tot tijdige bijsturing. Als stip aan de horizon geldt dat een systeem wordt ontwikkeld om nu alleen de voortgang maar ook de effecten (outcome) te meten en te monitoren. Tot 2017 werd daarvoor gebruik gemaakt van de zogeheten Veiligheidsmonitor. De komende beleidsperiode wordt gebruikt om een andere wijze van monitoring te ontwikkelen. Doel is te komen tot een uitvoeringspraktijk met regie aan de voorkant. Aan het stuur staan en op tijd kunnen bijsturen om de doelen te bereiken.

Per prioriteit/strategische thema wordt de monitoringssystematiek uitgewerkt. Hier worden ook de gerichte (effect-)indicatoren en de periodieke rapportage daarover als onderdeel van een integrale veiligheidsmonitor, opgenomen. Naast de concretisering van de uitvoering, wordt hierin dus ook ingegaan op de resultaten en eventuele bijsturingsacties.

Strategisch thema 1: Ondermijning / georganiseerde criminaliteit

Georganiseerde criminaliteit is een containerbegrip. Onder deze noemer verstaan we 'criminaliteit' gepleegd door groepen die primair gericht zijn op illegaal gewin, met ernstige gevolgen voor de samenleving, en die in staat zijn de misdrijven af te schermen op betrekkelijk effectieve wijze (in het bijzonder door de bereidheid te tonen fysiek geweld te gebruiken of personen door middel van corruptie uit te schakelen). We hebben het dan bijvoorbeeld over zaken als witwassen, illegale prostitutie, productie en handel in hard- en softdrugs, mensenhandel en criminaliteit gepleegd door outlaw motor gangs (OMG's). Dit soort zaken blijft vaak onzichtbaar totdat de overheid hier specifiek op investeert.

Georganiseerde criminaliteit leidt steeds vaker tot ondermijning: de verwevenheid van de onder- en de bovenwereld. Ondermijning gaat over de schaduwwereld aan de achterkant van het gereguleerde Nederland. Een wereld die crimineel van aard is, maar sociaal is ingebed in wijken en die buiten de greep en vaak buiten het zicht van overheden valt. Het is een wereld waar sterke sociale relaties zijn en er gezorgd wordt voor de zwakkeren. Maar intussen wordt daar veel geld verdiend, zo nodig door omkoping, intimidatie of geweld.

Het probleem van de ondermijning is dat de samenleving wordt ondergraven. "Normaal werken" loont niet meer, jongeren komen in aanraking met verkeerde rolmodellen, ambtenaren en bestuurders worden onder druk gezet, geïntimideerd en bedreigd en de overheid is niet meer "de baas". De aanpak van ondermijning richt zich dan ook op de cruciale ondersteunende activiteiten van 'de bovenwereld' aan 'de onderwereld'.

Ondermijning is een cruciaal thema in onze veiligheidsaanpak. Het gaat dan specifiek om: hennepcultuur, synthetische drugs, mensenhandel en aanpak zware criminelen. Maar ook cybercrime maakt in deze prioritering nadrukkelijk onderdeel uit van dit thema. Dit is immers een steeds vaker voorkomend criminele activiteit, die de samenleving kan ondermijnen.

Waar staan we nu?

Ondermijnende criminaliteit is een serieus, wijdverbreid en complex probleem, waarbij de samenleving ongewild maar direct betrokken is. De aanpak van het probleem is een zaak van lange adem. In de aanpak van ondermijning werkt de gemeente integraal samen met partners als het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), Taskforce Brabant-Zeeland, politie, Openbaar Ministerie en de Belastingdienst. De samenwerking is gericht op het tegenhouden en frustreren van de criminele activiteiten en het treffen van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale maatregelen.

Waarom is dit een prioriteit?

- ✓ De aard en omvang van ondermijnende criminaliteit in de regio Oost Brabant, en de verwevenheid ervan met legale structuren als horeca, vastgoed, vervoer en financiële en juridische dienstverlening, vormt een serieuze bedreiging voor de veiligheid en integriteit.
- ✓ Ondermijning heeft een corrumperend effect op de samenleving.
- ✓ Ondermijning tast de rechtsorde aan.
- ✓ Er is vaak sprake van ernstig slachtofferschap met langdurige consequenties.
- ✓ Wanneer georganiseerde criminaliteit en ondermijning niet wordt bestreden, wordt deze op vele vlakken gefaciliteerd.

Ambitie

Het zo veel mogelijk tegengaan, verstoren en stoppen van ondermijnende activiteiten.

Welk effect willen we bereiken?

Over vier jaar zijn de inwoners zich bewust van het feit dat ondermijnende criminaliteit zich in de directe omgeving voordoet en de inwoners, ondernemers en de publiek private samenwerkingsverbanden voelen zich samen met de gemeente, politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst verplicht om ondermijning aan te pakken.

De bewustwording bij, met name jongeren, dat drugsgebruik niet alleen schadelijk is voor de gezondheid, het milieu en de leefomgeving, maar dat zij door het kopen en het gebruik actief meewerken van het in stand houden van ondermijning en ondermijnende criminaliteit, is vergroot.

Wat gaan we doen?

- ✓ Het beschikbaar stellen van personele capaciteit in de vorm van een “ontkleurd” basisteamprojectleider Ondermijning.
- ✓ Het verder versterken van onze informatiepositie, zodat we ondermijning sneller op het spoor zijn.
- ✓ Inzetten van beschikbare data en koppelen van informatie van gemeenten, sociale diensten, woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars, de fiscus en het Kadaster.
- ✓ Het opwerpen van barrières, zodat we ondermijnende processen kunnen voorkomen en verstoren.
- ✓ Samen met partners de bestuurlijke aanpak versterken en bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten combineren (continueren van de huidige aanpak).
- ✓ Optimaal gebruik maken van de wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna: Bibob). Preventief door weigeren van vergunningen en repressief door intrekken van vergunningen.
- ✓ Op het niveau van het basisteam wordt gestreefd naar het gelijk trekken van het Bibob beleid en een versterking van de uitvoering.
- ✓ Criminelen financieel aanpakken: panden sluiten, vergunningen intrekken en opbrengsten afpakken.
- ✓ Ontwikkeling en implementatie van een programma bestuurlijke weerbaarheid om te voorkomen dat criminelen misbruik maken van gemeentelijke- en bestuurlijke voorzieningen.
- ✓ Preventieactiviteiten ter voorkoming van slachtofferschap (inrichten awareness-programma als onderdeel van versterken weerbaarheid).
- ✓ Samenwerking met onder andere scholen en welzijnsinstellingen in het kader van de bewustwording door jeugdigen van het bestaan van relaties tussen drugsgebruik en ondermijning.
- ✓ Aanpak woonoverlast door onrechtmatig wonen (overbewoning en onrechtmatig gebruik van panden) of door drugsoverlast (drugspanden).
- ✓ Aanpak overlast bij en op bedrijven (-terreinen): hennepplantages in leegstaande bedrijfspanden, drugshandel op de terreinen.

- ✓ Het opzetten en inzetten van lokale interventieteam(s).
- ✓ Indien mogelijk ondersteunen van de ondernemers, waar onder de agrarische sector in relatie tot verhuur van leegstaande gebouwen.
- ✓ Bij de ontwikkeling van het beleid op het gebied van leegstaande (agrarische) bedrijfsbebouwing (VAB), recreatieparken en woonwagencentra is expliciet aandacht voor de aspecten veiligheid en handhaving.
- ✓ In het evenementenbeleid van de gemeente en bij de vergunningverlening voor festivals worden bepalingen opgenomen ten aanzien van het gebruik van drugs.

Programma bestuurlijke weerbaarheid

Nu ondermijning en georganiseerde misdaad steeds gerichter wordt aangepakt, zoeken criminelen nieuwe manieren om invloed uit te oefenen en zo hun activiteiten veilig te stellen. Criminelen zouden misbruik kunnen maken van gemeentelijke- en bestuurlijke voorzieningen (subsidies, uitkeringen, vergunningen, identiteitsdocumenten etc.) om hun criminele activiteiten af te schermen en te faciliteren. Ook kunnen criminelen de gelegenheid aangrijpen om te proberen hun invloed op het lokale bestuur te vergroten. Kortom: effectieve aanpak van de ondermijnende criminaliteit vraagt ook om het vergroten van de bestuurlijke weerbaarheid van de gemeente. Hiervoor wordt een specifiek programma "bestuurlijke weerbaarheid" ontwikkeld. Dit betreft onderwerpen als:

- ✓ Hoe bereiken we bewustzijn (gemeente breed) van de wijze waarop georganiseerde criminaliteit zich in de verschillende werkvelden van de gemeente kan voordoen, en hoe vertalen we dat naar inzicht in welke taken en verantwoordelijkheid daar dan bij horen?
- ✓ Hoe voorkom je dat we kwetsbaar worden voor het op onrechtmatige wijze beïnvloeden van besluitvorming of het op onrechtmatige wijze vergaren van informatie door criminelen?
- ✓ Hoe zorg je voor een veilige werkomgeving van de betrokken ambtenaren?
- ✓ Hoe richt je je organisatie beter in (informatiebeveiliging en -deling)?
- ✓ Hoe treed je effectief op bij eventuele incidenten waar medewerkers bij betrokken zijn?
- ✓ Waar kunnen signalen en vermoedens gemeld worden en hoe vindt opvolging plaats?

- ✓ De tolerantie in de samenleving neemt af: mensen ervaren sneller overlast wanneer zij te maken hebben met mensen in de buurt die zich vreemd gedragen.
- ✓ Met een goede aanpak de politie bij haar werkzaamheden ontlast wordt.
- ✓ Op 1 januari 2020 treedt de Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking. Tot die datum blijft de Wet Bopz van kracht. In de Wvggz wordt onder andere geregeld dat iedereen een melding kan doen bij het college van burgemeester en wethouders over een persoon die woonachtig is in de gemeente en voor wie er een noodzaak is tot verplichte geestelijke gezondheidszorg. Het college draagt vervolgens binnen 14 dagen zorg voor een onderzoek naar de noodzaak.

Ambitie

Het zo veel mogelijk beperken van het risico dat iemand tussen wal en schip terecht komt door tijdig, met onze partners, de juiste hulp en ondersteuning aan te bieden.

Welk effect willen we bereiken?

Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties signaleren we de problematiek in een vroeg stadium. We bieden snel en deskundige hulp en ondersteuning en zo nodig investeren we in een passende aanpak. Hierdoor voorkomen we escalatie van zorg-, overlast- en veiligheidsproblemen. Dit heeft een gunstig effect op de sociale veiligheid en leefbaarheid.

Wat gaan we doen?

- ✓ Inzetting op een sluitende keten (met partners die actief zijn op het gebied van zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid) door middel van de AVE-systematiek.
- ✓ Komen tot heldere samenwerkingsafspraken tussen de zorg en onze generalisten, zodat de structuur beter aansluit op ambulante zorg en ondersteuning en er zo meer aandacht kan zijn voor het voorkomen van overlast en onveiligheid.
- ✓ Actief betrekken van de woningbouwcoöperaties in het kader van (vroeg-) signalering en de versterking van samenwerking met zorg-, welzijn- en hulpverleningspartijen.
- ✓ Oriënteren op outreachende inzet (werkmethode waarbij actief wordt ingezet op het leggen van contact met de doelgroep), zodat er betere opvolging komt van meldingen van overlast en incidenten met personen met verward gedrag
- ✓ Verbeteren aanpak ex-gedetineerden.
- ✓ Verbeteren informatie-uitwisseling.
- ✓ Leren van praktijkervaringen aan de hand van concrete casuïstiek.
- ✓ Versterken van doorzettingskracht: keten en/of procesregie. Los op of schaal op.
- ✓ Casusregie bij complexe casuïstiek door middel van de AVE-systematiek.

➤ Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Het is cruciaal dat jongeren zich goed kunnen ontwikkelen en ontplooiën. Zij zijn immers de toekomst. Gelukkig gaat het met de meeste jongeren goed. Maar er zijn ook jongeren die overlast veroorzaken of die dreigen af te glijden naar criminaliteit. Vroegtijdig signaleren en acteren is daarbij van groot belang. Niet alleen voor de jongere zelf, maar ook voor onze inwoners. Jeugdcriminaliteit en overlast van jongeren leiden immers tot onveiligheid in wijken en een gevoel van onveiligheid bij onze inwoners.

De aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit is complex doordat er veel verschillende oorzaken aan ten grondslag kunnen liggen. Een integrale aanpak en een lange adem is daarom noodzakelijk.

Waar staan we nu?

Door de decentralisatie van de jeugdzorg is de gemeente per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdwet. Dit betekent dat de gemeente ook zorg draagt voor jeugdigen met problemen die overlast veroorzaken. Deze verantwoordelijkheid vertaalt zich naar de inkoop van zorg en begeleiding. Daarnaast speelt de gemeente een belangrijke rol als verbinder en (keten)regisseur, vanwege het grote aantal partners van de gemeente op het terrein van jeugd en veiligheid en zorg. Er is een nauwe samenhang met preventief jeugdbeleid, dat in ontwikkeling is. We werken daarbij intensief samen met partners zoals het jongerenwerk, de welzijnsorganisaties, ouders en scholen. Ook met specialisten van GGZE, Raad voor Kinderbescherming, politie, Openbaar Ministerie en jeugdreclassering hebben we een nauwe samenwerking.

We zullen in onze aanpak de ontwikkelingen rondom cybercrime en jeugd scherp in de gaten houden en met onze partners vinger aan de pols houden. In dit kader hebben zogenaamde fluïde (flexibele) netwerken.

Het gaat dan bijvoorbeeld om de aanpak van het via internet seksueel benaderen van minderjarigen (grooming) of digitaal verspreiden van kinderporno. In een tijd waar steeds meer zaken worden gedigitaliseerd en steeds meer mensen toegang hebben tot internet, worden kinderen immers kwetsbaar. Daar waar de virtuele wereld het verlengstuk is van de openbare ruimte moeten we onze aanpak ook richten op die virtuele aspecten.

Waarom is dit een prioriteit?

- ✓ Bij de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit is het wenselijk om aan de voorkant te acteren om problemen te voorkomen en jeugdigen helpen op het rechte pad te blijven.
- ✓ In de wijken kunnen jeugdoverlast en –criminaliteit negatieve invloed hebben op woongenot en veiligheidsbeleving.
- ✓ Het aantal meldingen van jeugdoverlast is de afgelopen jaren toegenomen en er zijn zorgen over jongeren met weinig toekomstperspectief.
- ✓ Al is er officieel geen criminele jeugdgroep, er zijn wel groepen met criminele elementen of jongeren, die zich op het criminele pad begeven.
- ✓ Vroegtijdig en pedagogisch betekenisvol ingrijpen voorkomt dat een jongere in de fout gaat en de justitiële keten in werking moet treden.
- ✓ Het realiseren van een succesvolle gedragsverandering bij zowel de jeugdige als zijn/haar ouders voorkomt recidive.

Ambitie

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien. Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit moeten worden beperkt en zo veel mogelijk worden voorkomen. Probleemgedrag mag niet ontwikkelen naar crimineel gedrag. Jongeren op het rechte pad brengen en houden. Een goed perspectief op scholing, werk en vrije tijdsbesteding is daarbij een randvoorwaarde.

Welk effect willen we bereiken?

Samen met de jongeren, ouders, maatschappelijke organisaties signaleren we de problematiek in een vroeg stadium. We bieden snel en deskundige hulp en ondersteuning en waar nodig investeren we in een passende aanpak. Hierdoor voorkomen we escalatie van zorg-, overlast- en veiligheidsproblemen.

Wat gaan we doen?

- ✓ Waar mogelijk wordt een helpende hand geboden, waar nodig worden grenzen aangegeven. Dit doen we in de context van het gezin, vrienden, school en de wijk waarin ze wonen of hun vrije tijd doorbrengen. Faciliteren van initiatieven van jongeren op het gebied van activiteiten.
- ✓ De focus ligt op contact en in gesprek zijn: naar jongeren toe, contact op straat en bij hen thuis. Aanwezigheid, continuïteit en betrouwbaarheid zijn belangrijk om de jongere te bereiken.
- ✓ Vergroten systeemgericht werken waarbij de pedagogische kracht van het netwerk en de eigen kracht van de jeugdige wordt versterkt. De focus verbreedt zich meer richting de oorzaak van het overlastgevend en crimineel gedrag. Ook de justitiële partners zoals de jeugdreclassering hanteren deze werkwijze.
- ✓ Continueren van de samenwerking met scholen. Ook om meer de focus te kunnen leggen op preventie van problemen.
- ✓ Optimaliseren van samenwerking tussen zorg en strafpartners waarbij gedurende het hele traject sprake is van continuïteit van zorg en ondersteuning
- ✓ Continueren van de persoonsgerichte aanpak (Casus op Maat) van daders door gemeente, politie, openbaar ministerie en partners.
- ✓ Investeren in de toekomst van jongeren door de aanpak met betrekking tot voorkomen van vroegtijdige schooluitval, de bestrijding van jeugdwerkloosheid en het stimuleren van een zinvolle vrijetijdsbesteding, te continueren.
- ✓ Investeren in de omgeving/het netwerk van de jeugdige, door zowel een groepsgerichte aanpak als aandacht voor broertjes en zusjes.
- ✓ Ontwikkelen van een integrale aanpak ter beperking van jeugdoverlast.
- ✓ Inzet jongerenwerkers en activiteiten gericht op de buurtsport.
- ✓ Actief betrekken van de woningbouwcoöperaties in het kader van (vroeg-) signalering en de versterking van samenwerking met zorg-, welzijn- en hulpverleningspartijen.
- ✓ Daar waar de virtuele wereld het verlengstuk is van de openbare ruimte, onze aanpak ook richten op die virtuele aspecten. Versterken van de digitale weerbaarheid van jongeren.

- ✓ Verstevinging van de samenwerking tussen de betrokken partners rondom nazorg voor ex-gedetineerden, waarbij extra aandacht moet zijn voor de groep 18-23 jaar.
- ✓ Zowel vanuit het oogpunt van zorg als uit het oogpunt van veiligheid (overlast) wordt aandacht besteed aan het alcohol- en drugsgebruik door jongeren.

➤ Mensenhandel en arbeidsuitbuiting

Mensenhandel is een vorm van zware, georganiseerde misdaad en heeft in dat kader een relatie met het thema ondermijning. Echter de ernst van het misdrijf wordt voor een groot deel bepaald door de impact die het heeft op de slachtoffers. Slachtoffers van mensenhandel zijn vaak ernstig getraumatiseerd als gevolg van de langdurige uitbuitingsituatie waarin zij hebben verkeerd. Zij lopen een groot risico op herhaald slachtofferschap. Een effectief overheidsoptreden, gericht op de bestrijding van mensenhandel, is daarom niet mogelijk zonder dat er in zeer ruime mate werk wordt gemaakt van de voorlichting aan, vroegtijdige interventies in risicogroepen en de opvang van daadwerkelijke slachtoffers van mensenhandel. Een goede ondersteuning van slachtoffers en het bieden van toekomstperspectief leidt naar verwachting tot een grotere aangiftebereidheid en dit komt weer ten goede van de opsporing en vervolging van daders. Ieder mens heeft recht op bescherming tegen uitbuiting. Ieder kind heeft recht op bescherming van zijn of haar seksuele integriteit. Het tekortschieten van die bescherming heeft niet alleen op individueel niveau een ernstig beschadigend effect maar ontwricht ook de samenleving als geheel.

Arbeidsuitbuiting is een vorm van mensenhandel. Ook in Nederland komen dwang, onderbetaling, misleiding en andere mensonterende omstandigheden op de werkvloer voor. Bijvoorbeeld in de bouw, de horeca, de seksindustrie en de agrarische sector. Naast schending van mensenrechten en wetgeving, is arbeidsuitbuiting strijdig met het stelsel van sociale zekerheid. Uitbuiting treft met name de zwakkeren op de arbeidsmarkt zoals illegalen, minderjarigen en au pairs. Ook legale migranten zijn vaak slecht op de hoogte van hun rechten als werknemer. Dit draagt bij aan hun gebrek aan weerbaarheid tegen misbruik.

Waar staan we nu?

In november 2017 concludeerde de Nationaal Rapporteur Mensenhandel, dat gemeenten tekort schieten in de aanpak van mensenhandel. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de zorg en opvang van slachtoffers. Bovendien kunnen zij slachtoffers van mensenhandel signaleren en met gemeentelijke bevoegdheden daders aanpakken. Toch geeft ruim 95 procent van de gemeenten aan geen specifiek beleid over mensenhandel te hebben. In 35 procent van de gemeenten heeft men geen idee of mensenhandel voorkomt. Hoe kleiner de gemeente, hoe vaker het aan zicht ontbreekt. Door de zware controledruk, administratieve belasting en de uitbreiding van de Europese Unie tekent zich de afgelopen jaren een duidelijke verandering af in het prostitutielandschap. Kort gezegd: het aantal vergunde bedrijven/klandizie (legale branche) loopt terug en er is een enorme toename van illegale prostitutie mede als gevolg van de open grenzen en toetreding van enkele Oost-Europese landen tot de Europese Unie.

Sinds 1 januari 2005 wordt arbeidsuitbuiting in Nederland gezien als een vorm van mensenhandel. Slachtoffers worden niet als zodanig herkend. Zelf hebben zij ook niet altijd in de gaten dat ze uitgebuit worden, omdat ze bijvoorbeeld hun rechten niet kennen.

Waarom is het een prioriteit?

- ✓ Naar schatting zijn 1320 Nederlandse minderjarige meisjes slachtoffer van seksuele uitbuiting; Van deze groep hebben we maar zo'n 11 procent in beeld;

- ✓ Mensenhandel ondermijnt de samenleving; niet alleen worden slachtoffers direct geraakt, ook hun familie en naasten zijn slachtoffer;
- ✓ Daarnaast horen we de laatste tijd verhalen van slachtoffers van seksueel geweld met #MeToo. Onder hen ook velen die als kind slachtoffer werden van seksueel geweld. Naar schatting worden ieder jaar 62.000 kinderen voor de eerste keer slachtoffer van seksueel geweld. Eén op de drie kinderen maakt ooit een vorm van strafbaar seksueel geweld mee. In dit kader is in 2017 in regionaal verband een nieuwe aanpak opgezet met de Centra Seksueel Geweld. Vanuit deze aanpak wordt bezien of er nog specifiek beleid ontwikkeld dient te worden voor kinderen.
- ✓ Op het gebied van mensenhandel en arbeidsuitbuiting hebben de gemeenten een verantwoordelijkheid op het gebied van preventie, signalering, handhaving en hulpverlening, maar ook voor het opwerpen van barrières. Barrières om te voorkomen dat criminele organisaties of personen misbruik maken van legale structuren.

Ambitie

Een gefundeerde integrale aanpak van mensenhandel, arbeidsuitbuiting en seksueel geweld tegen kinderen.

Welk effect willen we bereiken?

- ✓ Vanuit het oogpunt van zorg willen wij meer zicht op en zorg voor slachtoffers van mensenhandel en arbeidsuitbuiting;
- ✓ Vanuit veiligheidsoogpunt willen wij, onder de vlag van het RIEC, bestuurlijk, strafrechtelijk en fiscaal optreden tegen de verschillende vormen van mensenhandel.

Wat gaan we doen?

- ✓ We gaan een actieve rol spelen bij de aanpak van mensenhandel. Dat doen we zowel vanuit zorg als veiligheid. Dit kan door lokaal beleid te ontwikkelen, maar dat hoeft niet.
- ✓ We gaan (zorg)instellingen actief benaderen en betrekken bij het onderwerp. Binnen de kaders van wet- en regelgeving zoeken we naar casuïstiek en voeren we daarop regie.
- ✓ Meer voorlichting geven op scholen rondom sexting en aandacht voor loverboy-problematiek.
- ✓ Samenwerkingsafspraken maken tussen gemeenten, politie en openbaar ministerie ten aanzien van zowel de legale en illegale prostitutiesector.
- ✓ Afspraken maken over de uitvoering van bestuurlijke controles binnen de legale vergunde prostitutiebranche, waarbij ook gelet wordt op signalen van mensenhandel.
- ✓ Gemeenteamttenaren opleiden in het herkennen van signalen mensenhandel.
- ✓ Outreachende aanpak (werkmethode waarbij actief wordt ingezet op het leggen van contact met de doelgroep) om misstanden, en daarmee slachtoffers, op te sporen.
- ✓ Zorg en opvang voor slachtoffers (bijvoorbeeld van mensenhandel).

➤ Radicalisering en polarisatie

Radicalisering, extremisme en het tegengaan van polarisatie zijn actuele thema's in de Nederlandse samenleving.

Radicalisering is de toenemende mate waarin een persoon of een groep veranderingen nastreven die op gespannen voet staan met de democratische rechtsorde en/of waarbij ondemocratische middelen worden ingezet. Het kan gaan om politieke, religieuze, etnische en/of ideologische motieven.

Polarisatie verwijst naar het verscherpen van tegenstellingen in de samenleving die kan resulteren tot spanningen tussen groepen en die gepaard gaat met risico's zoals pesterijen, discriminatie, vandalisme, intimidatie, racisme en geweld (ongewenste polarisatie).

Waar staan we nu?

Vanuit het Actieplan radicalisering en polarisatie zijn verschillende maatregelen genomen. Zo hebben diverse professionals (jongerenwerkers, generalisten, gemeentemedewerkers en politiemedewerkers) specifieke training en gevolgd om radicalisering te herkennen en er mee om te gaan. Verder is een Meldpunt radicalisering opgericht. Elk signaal dat binnenkomt wordt behandeld, verrijkt en opgevolgd. Daartoe is een regionale weegtafel ingericht en is op het niveau van de 38 gemeenten binnen de Regionale eenheid Oost-Brabant een convenant persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering afgesloten. Dit maakt het mogelijk om privacygevoelige gegevens met betrokken partners te delen. Ook is een casusvolgsysteem opgezet. In het geval zich een radicaliseringscasus voordoet, wordt samen met partners een handelingskader bepaald. In dit kader is in 2016 de programmaraad integrale aanpak jihadisme Oost-Brabant ingericht.

Waarom is het een prioriteit?

- ✓ De aanpak van radicalisering is – mede gelet op recente aanslagen (in Europa)- een van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsbeleid.
- ✓ Radicalisering komt overal in Nederland voor, wat veel maatschappelijke onrust met zich mee kan brengen. Gemeenten – groot én klein – worden ermee geconfronteerd en moeten er op voorbereid zijn: een effectieve en integrale aanpak is essentieel.
- ✓ Nederland wordt in toenemende mate geconfronteerd met de gevolgen van conflicten in andere delen van de wereld.
- ✓ Geradicaliseerde groepen kunnen polarisatie vergroten.
- ✓ Wanneer groepen in de samenleving tegenover elkaar komen te staan, kan dit leiden tot discriminatie, onrust en sociale spanningen in de wijk en/of op school, hetgeen weer kan leiden tot vervreemding en uitsluiting.
- ✓ Polarisation bevordert wantrouwen, terwijl vertrouwen juist van groot belang is voor het gevoel van veiligheid en voor het werken aan een gemeenschappelijke toekomst.
- ✓ Polarisation is vaak de voedingsbodem voor radicalisering.

Ambitie

De gemeente Vught is een plaats waar iedereen er toe doet en meedoet, een gemeente waar tolerantie en respect voorop staan, waar geen ruimte is voor uitsluiting. Een gemeente waar niemand zich buitengesloten voelt. En waar samen wordt geleefd. Een gemeente waar het niet wordt getolereerd dat mensen elkaar discrimineren, intimideren of bedreigen.

Welk effect willen we bereiken?

Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties signaleren we de problematiek in een vroeg stadium. We bieden snel en deskundige hulp en ondersteuning en waar nodig investeren we in een passende aanpak. Hierdoor voorkomen we escalatie van zorg-, overlast- en veiligheidsproblemen.

Wat gaan we doen?

- ✓ Voortzetten van de persoonsgerichte aanpak in context van gezin, wijk, vrienden en school.
- ✓ Vroegtijdig signaleren en herkennen van signalen. Kanaliseren van signalen.
- ✓ Versterken van onze positie als het gaat om het voorkomen (preventie en netwerkvorming), op het alert zijn op signalen (detectie) en op interventie.
- ✓ Deskundigheid van professionals op peil houden: gericht trainen van medewerkers op multicultureel vakmanschap en interculturele communicatie
- ✓ Integrale aanpak zowel binnen de gemeente als daarbuiten (met de relevante ketenpartners).
- ✓ Investeren op het ontwikkelen en in stand houden van netwerken (sleutelpersonen).
- ✓ In beeld brengen van de maatschappelijke factoren die het gevoel van uitsluiting in de hand werken en deze vervolgens in een handelingsperspectief plaatsen.
- ✓ Ontwikkelen van een specifiek programma polarisatie gericht op het verbinden van groepen van verschillende achtergronden en overtuigingen: een analyse van polarisatie als zelfstandig fenomeen.
- ✓ Daar waar de virtuele wereld het verlengstuk is van de openbare ruimte, onze aanpak ook richten op die virtuele aspecten: bijvoorbeeld digitaal haat zaaien.
- ✓ Verder definiëren, uitwerken en uitvoeren van methodieken van onze rol als overheid bij het effectief omgaan met meningsverschillen en tegenstellingen.
- ✓ Putten uit instrumenten en ervaringen van andere organisaties.

Strategisch thema 3: High impact Crimes (HIC): woninginbraken, overvallen en straatroven.

High Impact Crimes zijn delicten die een grote impact (kunnen) hebben op slachtoffers van deze delicten, de directe omgeving van het slachtoffer en de samenleving als geheel. Het gaat om woninginbraken, overvallen en straatroven. Deze delicten veroorzaken grote materiële en/ of immateriële schade. Bij woninginbraak gaat het om alle vormen van woninginbraak zoals diefstallen met braak, babbeltrucs en insluipingen. Overvallen en straatroven zijn vermogensdelicten waarbij daders geweld gebruiken om hun doel te bereiken. Naast deze delicten kunnen geweldsdelicten (zoals uitgaansgeweld, homofoob geweld, kindermishandeling en huiselijk geweld) als HIC worden aangemerkt. In het kader van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is er uitdrukkelijk een rol weggelegd voor en wordt nauw samen gewerkt met Veilig Thuis.

Waar staan we nu?

Het aantal woninginbraken, overvallen en straatroven is de afgelopen twee jaar gedaald in de gemeente. De aanpak waarin intensief met ketenpartners wordt samengewerkt, lijkt zijn vruchten af te werpen. Ook de persoonsgerichte aanpak (PGA) is hierin van belang. Bij de PGA worden de, op het niveau van de dader, meest effectieve interventies ingezet. De PGA richt zich zowel op de daders als op hun omgeving (broertjes, zusjes, kinderen, groepsleden), ook om een nieuwe generatie jonge criminelen te voorkomen. De inzet van onder andere buurtpreventie (zoals de WhatsApp groepen en Buurt Informatie Netwerk) heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de daling van de HIC-feiten.

Waarom is het een prioriteit?

- ✓ Bij HIC gaat het om veiligheidsproblemen met een grote maatschappelijke, sociale en individuele impact. Ze doen zich voor in de leefomgeving van onze bewoners. Het zijn delicten die daarom blijvend onze aandacht vragen.
- ✓ Vanwege de impact kunnen deze delicten van directe invloed zijn op het veiligheidsgevoel van onze inwoners.
- ✓ De samenleving ondervindt schade en overlast door plegers van HIC-delicten.
- ✓ Woninginbraak kan een opstap zijn naar zwaardere criminaliteit.

Ambitie

Het verder verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid door de slachtofferkans te beperken, de pakkans te vergroten en de aangiftebereid onder slachtoffers te verhogen.

Welk effect willen we bereiken?

Versterken van de heterdaadkracht door de inzet van technische toepassingen (bijvoorbeeld ANPR-camera's). Op basis van data analyses meer inzicht krijgen in de voorspellende patronen van criminelen.

Wat gaan we doen?

- ✓ Uitbreiding van de informatie gestuurde inzet van maatregelen: verder optimaliseren van de analyses voor een meer adequate en tijdige aanpak.
- ✓ Nog nadrukkelijker monitoren van trends.
- ✓ Afstemmen van de preventieve maatregelen op de actuele werkwijze van daders.

- ✓ Continueren van de huidige aanpak: er is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de aanpak van HIC en dit werpt zijn vruchten af.
- ✓ Versterken van de samenwerking tussen de BOA's en politie en het vergroten van de nabijheid, herkenbaarheid en aanspreekbaarheid.
- ✓ Doorzetten van de persoonsgerichte aanpak (PGA) met als doel een duurzame, positieve gedragsverandering in gang zetten, waardoor het delict gedrag van personen wordt doorbroken.
- ✓ Verder inzetten op de zelfredzaamheid van onze inwoners: hen bewust maken zodat zij alert zijn op verdachte situaties en op de inbraakbestendigheid van hun woningen.
- ✓ Bij nieuwbouw- en renovatieprojecten wordt het voldoen aan het Politie Keurmerk Veilig Wonen als voorwaarde gesteld.
- ✓ Versterken van de preventie en verhogen van de heterdaadkracht door de betrokkenheid van burgers verder te vergroten.
- ✓ Actief stimuleren van nieuwe initiatieven met buurtpreventie en bestaande buurtinformatie netwerk zoveel mogelijk faciliteren.
- ✓ Gebruik maken van de ervaringen en kennis van de buurtpreventieteams en daar op acteren.
- ✓ Blijven inzetten op de drie factoren die overlast en criminaliteit veroorzaken als het gaat om HIC: een gemotiveerde dader, aantrekkelijk/beschikbaar doelwit en gelegenheid.
- ✓ Behouden en vergroten van betrokkenheid van ondernemers.
- ✓ Aanpak niet alleen richten op woonomgevingen, maar ook op bedrijventerreinen.
- ✓ Duurzame samenwerking met politie, ondernemersverenigingen, woningcorporaties en overige betrokken actoren. In dat kader participeren in trajecten zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen.
- ✓ Daar waar de virtuele wereld het verlengstuk is van de openbare ruimte, onze aanpak ook richten op die virtuele aspecten, zoals skimming of digitale oplichting (phishing).
- ✓ Specifieke aandacht voor kwetsbare groepen zoals ouderen (babbeltrucs, insluiping).
- ✓ Putten uit leereffecten van andere organisaties.

Strategisch thema 4: Informatieveiligheid (informatiepositie, Intelligence)

Alle gemeenten zijn continue bezig om hun eigen (interne) informatieveiligheid op orde te houden en voldoen daarmee aan de eisen van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG)¹. We leven in een wereld die snel digitaal wordt; de informatiemaatschappij. Dit geldt niet alleen voor het zaken doen met de overheid, maar ook voor het beheer van de openbare ruimte, crowdmanagement bij (grote) evenementen, tijdig handelen bij Project X-achtige zaken en cybercrime.

Een trend die we hier uitlichten is cybercrime. In het publieke domein geldt dat soms individuen, groepen of gemeenschappen slachtoffer zijn van criminaliteit via internet. Het gaat bijvoorbeeld om digitale oplichting, het via internet seksueel benaderen van minderjarigen, digitaal verspreiden van kinderporno, haat zaaien en aanzetten tot terrorisme, identiteitsfraude en hacken. In een tijd waar steeds meer zaken worden gedigitaliseerd en steeds meer mensen toegang hebben tot internet en soms alleen maar via internet mogelijk is, worden mensen en organisaties kwetsbaar. Daarmee hangen risico's aan voor de persoonlijke, lokale en nationale veiligheid. De bestrijding van grootschalige cybercrime waarbij het internet wordt gebruikt om criminaliteit te plegen is geen taak voor de gemeente. Het is wel de rol van de gemeente om cybercrime op te nemen in het beveiligingsbeleid van de eigen organisatie en om ontwikkelingen scherp in de gaten te houden. Daar waar de virtuele wereld het verlengstuk is van de openbare ruimte moeten we onze aanpak ook richten op die virtuele aspecten. Hier valt te denken aan Instagram of Snapchat als digitale ontmoetingsplaatsen voor jongeren, als aanvulling op de fysieke hangplekken in de openbare ruimte. Vanuit 1 smart Overheid binnen de Taskforce Brabant Zeeland worden de ervaringen op dit gebied nadrukkelijk meegenomen bij de uitvoering van dit beleidskader. De vernieuwing in de digitale technieken, zoals cryptocurrency en sociale media hebben ook hun keerzijde die door schade en schande ondervonden wordt. Je kunt je afvragen wat is de rol van de overheid als hoeder van zwakkere?

De openbare ruimte stopt niet bij de grens van de gemeente, maar loopt door. Ontwikkelingen als zelfrijdende auto's of pakketdiensten die drones inzetten zijn niet uit te sluiten. We kunnen nu al camerabeelden en sensoren gebruiken om met kunstmatige intelligentie mensen of groepen te volgen of bij rumoer de openbare verlichting feller te laten branden. In de praktijk worden nu sluisen, pompen, gemalen, openbare verlichting en verkeerregelinstanties in de meeste gemeenten en waterschappen volledig digitaal en soms autonoom aangestuurd. Toegang tot gebouwen (zowel bedrijven, als overheidsgebouwen, parkeergarages als zorginstellingen) is vaak met pasjes geregeld. Wat te doen als er een grootschalige stroomstoring ontstaat, of ingebroken wordt in de besturing van een sluis (cybercriminaliteit)?

Op 15 februari 2018 is het voorstel voor de Cybersecuritywet naar de Tweede Kamer gestuurd. In de 2018 Cybersecuritywet² wordt de Europese NIB-richtlijn omgezet naar Nederlands recht. Het doel is dat lidstaten hun digitale weerbaarheid verbeteren en beter met elkaar samenwerken, zodat Europa digitaal veiliger wordt. Moet elke gemeente dit zelf invoeren, of kunnen we het gezamenlijk?

Door Big Data technieken, Linked data en kunstmatige intelligentie is informatie gestuurd werken (IGW) mogelijk. Informatie gestuurd werken is een continu proces, waarmee een organisatie

¹ Voor meer informatie over de BIG zie, <https://www.vngrealisatie.nl/informatiebeveiliging>

² Voor informatie, zie <https://www.ncsc.nl/actueel/nieuwsberichten/cybersecuritywet-naar-tweede-kamer.html>

interne en externe gegevens bij elkaar brengt, analyseert en daaruit resulterende kennis toepast om haar effect te vergroten³.

Privacy is een cruciaal en continu aandachtspunt bij informatie gestuurd werken. De regels zoals vastgelegd in de wettelijke voorschriften vormen de leidraad. Het gaat daarbij om de Wet politiegegevens (Wpg), de Wet Justitiële strafvorderlijke gegevens (Wjsg) en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Op deze manier zijn preventief ongewenste ontwikkelingen te voorzien en kunnen ondanks de beperkte capaciteit gerichte maatregelen genomen worden.

Waar staan we nu?

Landelijk gebeurt er veel door de VNG, Politie en het Openbaar Ministerie. Waar de regionale gaten of overlappen zitten, is niet in beeld. Daarom is een eerste inventarisatie noodzakelijk. Alle gemeenten moeten de gevolgen van de invoering van de Cybersecuritywet bepalen. Bewustzijnscampagnes worden tot nu toe algemeen, landelijk ingezet, bijv. door de banken en goedwillende scholen.

Het realiseren van informatie gestuurd werken is niet eenvoudig. Vragen zijn onder meer: welke soorten gegevens zijn beschikbaar en relevant rond welke thema's? Hoe kunnen deze gegevens zinvol met elkaar in verbinding worden gebracht, met welke technologische ondersteuning? Hoe ziet de doorvertaling naar strategische, tactische en operationele toepassingen eruit, en hoe kan dit een structureel karakter krijgen? Welke afspraken met interne en externe partners zijn nodig, hoe ziet de verdere organisatorische borging eruit? Welke voorzieningen moeten getroffen worden voor de beveiliging van de informatie? En: welke beperkingen zijn er uit het oogpunt van privacy? 'Wat mag wel en wat mag niet'?

Alle gemeenten zijn hard bezig om de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in te voeren.

Waarom is het een prioriteit?

De 'onderwereld' gebruikt steeds meer de virtuele wereld (het dark web) om haar activiteiten uit te voeren. Het weten dat er iets speelt, stelt gemeente en partners in staat *samen sterker* te zijn bij preventie én repressie en zodoende sneller en gemakkelijker de geformuleerde veiligheidsdoelen te realiseren.

Ambitie

De gemeente wil gezamenlijk de weerbaarheid van de samenleving vergroten in het digitale domein, en daarmee aan een veilige, open en stabiele informatiesamenleving.

Welk effect willen we bereiken?

Vergroten van de awareness bij de inwoners, ondernemers, de eigen organisaties. We zijn voorbereid op calamiteiten en crises op het gebied van ICT.

Wat gaan we doen?

Korte termijn

- ✓ Om de mensen bewust te maken van de gevolgen van inbraak of fraude en waarom we aan informatieveiligheid moeten doen, zorgen we dat de landelijk campagnes Digitaal veilig⁴ laagdrempelig wordt aangeboden en bijvoorbeeld in dorps- en buurthuizen en/of scholen gevolgd kan worden.

³ Een goede uitleg van IGW in de politiewereld is te vinden op:

<https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/PDF/93298.PDF>

⁴ Zie <https://www.digivaardigdigiveilig.nl/>

Lange termijn

- ✓ Inventariseren wat er landelijk gebeurt en waar regionaal gaten of overlappen zitten, ook met politie en justitie.
- ✓ Doel is te komen tot een integraal en vanuit de verschillende disciplines tot stand gebrachte visie en plan van aanpak om informatie gestuurd te gaan werken, binnen de kaders van de privacy wetgeving.
- ✓ Uiteraard zal nauwe aansluiting en samenwerking nodig zijn met de verschillende onderdelen binnen de gemeente die zich bezighouden met gegevens, informatievoorziening en de politie, de Taskforce Brabant Zeeland en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC).
- ✓ Inzetten van big data en koppelen van gegevens van gemeenten, sociale diensten, woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars, de fiscus en het Kadaster om – binnen de kaders van de privacy wetgeving - fraude op te sporen.

IV Communicatie

Communicatie, interactie en inwoners van goede en actuele informatie voorzien zijn belangrijk in onze veiligheidsstrategie. Veiligheid valt of staat met goede communicatie en samenwerking. In de communicatie richten we ons dus op:

- ✓ inwoners proactief informeren;
- ✓ handelingsperspectief bieden en schade proberen te beperken;
- ✓ een goede dialoog als basis voor een goede samenwerking;
- ✓ betekenisgeving.

We willen met onze communicatie over het veiligheidsbeleid:

- ✓ een positieve bijdrage leveren aan de objectieve veiligheid;
- ✓ een positieve bijdrage leveren aan de subjectieve veiligheid;
- ✓ subjectieve veiligheid heeft te maken met goed functioneren, met nabijheid en met betrokkenheid;
- ✓ een goede samenwerking en werken aan het vertrouwen in professionals en de overheid;
- ✓ in dialoog met onze inwoners knelpunten signaleren en samen aan de oplossing te werken;
- ✓ de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid bevorderen;
- ✓ de samenwerking met onze partners optimaliseren.

Uitgangspunten in ons communicatiebeleid

- ✓ het aanbieden van actuele, duidelijke en juiste informatie;
- ✓ consistent en eenduidig;
- ✓ waar mogelijk gebiedsgerichte voorlichting;
- ✓ gericht op dialoog en interactie en samenwerking.

Verdere uitwerking

De uitgangspunten van deze communicatieparagraaf worden per thema of lokale prioriteit opgenomen in de nog uit te werken communicatieplannen.

V Financiën

De ambities op het gebied van veiligheid voor de beleidsperiode 2019-2022 zijn hoog maar realistisch. Bij een ambitieus beleid horen natuurlijk ook de benodigde financiële middelen om deze ambities te kunnen realiseren, de gewenste effecten en doelen te bereiken en ontwikkelingen in gang te zetten.

Om onze ambities op het gebied van veiligheid waar te kunnen maken, hebben wij voor de komende beleidsperiode 2019-2022 structureel een extra bijdrage van € 2,- per inwoner nodig.

Dit betekent een bijdrage van € 52.000. Uit deze bijdrage wordt een aantal zaken gefinancierd te weten:

- ✓ Ontkleurd basisteam projectleider ondermijning;
- ✓ Het opzetten en inzetten van interventieteam(s) op het gebied van ondermijning;
- ✓ Nieuwe projecten of samenwerkingsverbanden op het gebied van veiligheid op het niveau van het basisteam Meierij.

VI Samenvatting

Gemeenten moeten minstens één keer per vier jaar een veiligheidsplan vaststellen met de visie, strategische doelen, uitgangspunten en prioriteiten op het gebied van veiligheid. Zo stuurt de gemeenteraad op het lokale veiligheidsbeleid en de prioriteiten in de aanpak van de veiligheidsproblemen. Dit beleidskader voor de periode 2019 – 2022 heeft betrekking op met name de sociale veiligheid, de veiligheid rond sociale (intermenselijke) relaties en activiteiten.

Missie en doelen

Onze missie is een aantrekkelijke gemeente te zijn waar inwoners en bezoekers zich welkom, thuis en veilig voelen. Een gemeente met minder overlast en criminaliteit. Een aanpak met balans tussen preventie, zorg en repressie. Met betrokkenheid en inzet van onze partners en onze inwoners. Maar ook een gemeente, die in staat is om de hedendaagse veiligheidsproblematieken het hoofd te kunnen bieden.

De algemene doelen voor de periode 2019 – 2022 zijn:

- ✓ Een afname van criminaliteit
- ✓ Toename van veiligheidsgevoelens.
- ✓ Voorkomen en bestrijden van incidenten en verstoringen van de openbare orde
- ✓ Verankeren van de veiligheid in de kernen, buurten en wijken
- ✓ Inzet van maatregelen en formatie op basis van het systematisch en integraal analyseren van de problematiek (intelligence)

Uitgangspunten

Dit beleidskader wordt uitgewerkt, op basis van onderstaande uitgangspunten.

1. **Eén IVB met meerdere gemeenten**

Binnen het basisteam Meierij wordt op het gebied van veiligheid nauw samengewerkt met de 6 gemeenten, te weten Boxtel, Haaren, Heusden, Meierijstad, Sint-Michielsgestel en Vught. Zo ook bij het opstellen van het Integraal Veiligheidsbeleid. Deze variant op het lokale, 'traditionele' IVB heeft voordelen:

- ✓ de deelnemende gemeenten hebben dezelfde visie op en aanpak van belangrijke veiligheidsthema's en kunnen elkaar goed versterken;
- ✓ de gemeenten kunnen gemakkelijker taken/thema's verdelen;
- ✓ de aansturing van de politie is meer robuust - er is immers één bestuurlijk geluid.

2. **Informatie gestuurd werken**

Het belang van intelligence en de mogelijkheden op dit gebied nemen snel toe. Het netwerk is er, maar een systematische en programmatische aanpak ontbreekt nog. De inzet is gericht op het maken van samenhangende analyses, samen met partners. Daarnaast spelen we in op de innovaties in het informatie gestuurd werken. Zo komen we tot een samenhangend afwegingskader dat vanuit verschillende disciplines tot stand is gebracht. Zo kan de gemeente bepalen op welk niveau maatregelen en capaciteit moet worden ingezet, en zijn er criteria voor deze inzet.

3. **Balans tussen preventie, zorg en repressie; verbinding tussen zorg en veiligheid**

In onze aanpak streven we naar de juiste balans tussen repressie, zorg en preventie. Voorkomen waar dat kan. Problemen aanpakken door er op tijd bij te zijn. Hard ingrijpen als de situatie daar om vraagt. We streven naar een optimaal effect door een goed afgestemde toepassing van bestuurlijke en strafrechtelijke interventies in combinatie met een pakket maatregelen gericht op (na)zorg en preventie. Deze mix van preventie, zorg

en repressie, gecombineerd met een informatie gestuurde, gebiedsgerichte integrale benadering, moet leiden tot een effectieve probleemgerichte aanpak. Ook de positie van handhaving speelt een belangrijke rol.

De veiligheidsprioriteiten voor de periode 2019-2022

Extra aandacht in beleid en aanpak krijgen deze thema's:

- **Ondermijning: bestuurlijke weerbaarheid, hennepcultuur, synthetische drugs, mensenhandel, aanpak zware criminelen.**

Ambitie: Het zo veel mogelijk tegengaan, verstoren en stoppen van ondermijnende activiteiten.

- **Verbinding zorg en veiligheid**

Ambitie: Het zo veel mogelijk beperken van het risico dat iemand tussen wal en schip terecht komt door tijdig, met onze partners, de juiste hulp en ondersteuning aan te bieden.

- **High impact Crimes (HIC): woninginbraken, overvallen en straatroven**

Ambitie: Het verder verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid door de slachtofferkans te beperken, de pakkans te vergroten en de aangiftebereid onder slachtoffers te verhogen

- **Informatieveiligheid**

Ambitie: De gemeente wil gezamenlijk de weerbaarheid van de regionale samenleving vergroten in het digitale domein, en daarmee aan een veilige, open en stabiele informatiesamenleving.

Monitoring

Om inzicht te krijgen in de mate waarin doelen bereikt worden, is een systematische en gedegen monitoring cruciaal. De monitoringssystematiek wordt per thema uitgewerkt. Daarbij wordt ook gekeken naar gerichte effectindicatoren en een periodieke rapportage als onderdeel van een nieuwe integrale leefbaarheids- en veiligheidsmonitor.